

Sygn. akt IV Ca 1676/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Niezgodzki

Sędziowie SO Mariusz Jabłoński

SR del. Julita Wyrębiak-Romero (sprawozdawca)

Protokolant sekr. sądowy Katarzyna Kowal

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 maja 2016 r. w Warszawie sprawy

z powództwa K. P.

przeciwko J. Ś.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

z dnia 28 kwietnia 2015 r., sygn. akt II C 1019/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od K. P. na rzecz J. Ś. kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Mariusz Jabłoński Piotr Niezgodzki Julita Wyrębiak-Romero

Sygn. akt IV Ca 1676/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 stycznia 2012 roku powód K. P. wniósł o zasądzenie od pozwanej J. Ś. kwoty 69.800 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu (pозew k. 2).

W dniu 24 stycznia 2012 roku Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym uwzględniając powództwo w całości (nakaz zapłaty k. 12).

W dniu 05 listopada 2013 roku (data prezentaty) pozwana wniosła zarzuty od wydanego nakazu zapłaty wnosząc o jego uchylenie, oddalenie powództwa, zasądzenie kosztów procesu, a ponadto wniosła o przekazanie sprawy według właściwości miejscowej (zarzuty k. 36 – 45).

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu przekazał niniejszą sprawę według właściwości do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie (postanowienie k. 96).

Do momentu zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie.

W dniu 28 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie wydał wyrok uchylając wydany nakaz zapłaty oraz oddalając powództwo w całości. Ponadto zasądził od powoda K. P. na rzecz pozwanej J. Ś. kwotę 3.617 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (wyrok k. 214).

Swe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

Powód K. P. zawierał z pozwaną J. Ś. umowy pożyczek krótkookresowych. Takich umów strony zawarły 6 tj. w dniach: 22 września 2011 roku, 21 listopada 2011 roku, 28 grudnia 2011 roku, 04 stycznia 2012 roku i 06 marca 2012 roku. W każdej z umów został zawarty §3 stanowiący, że pożyczkobiorca wystawia weksel in blanco jako zabezpieczenie terminowej i pełnej spłaty zadłużenia, który to weksel pożyczkodawca ma prawo uzupełnić kwotą odpowiadającą aktualnemu zadłużeniu z kosztami i odsetkami, opatrzyć klauzulą „bez protestu”, miejscem i terminem płatności według własnego uznania - w przypadku niewykonania przez pożyczkobiorcę jakiegokolwiek postanowienia umowy. Ponadto pożyczkodawca zobowiązany był wezwać pożyczkobiorcę w terminie 7 dni od uzupełnienia weksla do jego wykupu za kwotę wskazaną w wekslu.

Pozwana dokonywała spłat pożyczek w zastrzeżonych w umowach terminie. Pozwana uregulowała wszystkie należności z tytułu zawartych umów pożyczek.

Pozwana złożyła swój podpis na niewypełnionym, a przedstawionym jej przez powoda wekslu in blanco, który miał zabezpieczać roszczenia powoda. To właśnie ten weksel został przez powoda wypełniony.

Zobowiązanie wekslowe funkcjonuje równolegle do stosunku zobowiązaniowego stanowiącego jego źródło. Dokonanie oceny zasadności żądania objętego pozwem musi zostać dokonane z uwzględnieniem przeznaczenia weksla i nie może być dokonane w oderwaniu od podstaw faktycznych stanowiących podstawę podpisania tego papieru przez pozwaną. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem, jeżeli nakaz wydano na podstawie weksla gwarancyjnego, strony mogą w granicach nakazu powoływać się na podstaw faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego. Oznacza to możliwość objęcia sporem stosunku podstawowego, a w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego skutkuje uwzględnieniem stosunku podstawowego.

Powód istotnie dysponuje wekslem in blanco podpisanym przez pozwaną, jednakże weksel ten miał stanowić zabezpieczenie roszczeń powoda na wypadek niewywiązywania się przez pozwaną z zaciągniętych zobowiązań oraz powstania ewentualnych szkód. Pozwana wypełniła swe zobowiązania ze wszystkich zaciągniętych umów pożyczek wraz z ustalonymi przez strony odsetkami umownymi w wysokości 4% z tytułu zwłoki w zapłacie na dowód czego przedstawiła stosowne wydruki z konta bankowego. W tej sytuacji to na powodzie ciążył obowiązek wykazania, czy zaistniały przesłanki do wypełnienia przez niego weksla in blanco. Powód tych okoliczności nie wykazał. Nie dowiódł również, że wezwał pozwaną do zapłaty z weksla. W ocenie Sądu Rejonowego powód wypełniając weksel In blanco w sytuacji braku zadłużenia po stronie pozwanej działał w sposób sprzeczny z przeznaczeniem samego weksla jak również z zasadami współżycia społecznego. Ponadto wobec braku jakiegokolwiek zadłużenia wpisanie kwoty dochodzonej pozwem przez powoda było sprzeczne z zapisami zawartych między stronami umów, co w konsekwencji doprowadziło do utraty praw wekslowych. W tych okolicznościach w oparciu o art. 496 kpc Sąd Rejonowy uchylił wydany nakaz zapłaty i oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy rozstrzygnął na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 99 kpc zasądzając od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu w postaci wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika oraz opłatę kancelaryjną od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł powód. Wydanemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

- art. 3, 5,217 §1, 316 §1 kpc poprzez przyjęcie, że pozwana wykazała, iż weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym;

- art. 795 §2 kpc ;

- art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe poprzez zbadanie przez Sąd treści porozumienia wekslowego sytuacji, gdy strona pozwana takowego zarzutu nie podnosiła i pominięcie przez Sąd, że zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny;

- art. 6 kc poprzez uznanie, że pozwana wykazała, że istnieją przesłanki do zastosowania art. 10 prawa wekslowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest niezasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Na wstępie zauważyć należy, że apelacja wywiedziona przez powoda stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami poczynionymi przez Sąd I Instancji. Sąd Odwoławczy nie dopatrywał się, aby w toku procedowania Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy obowiązujących przepisów prawa, które mogłyby skutkować innym niż to, które zapadło rozstrzygnięciem. W ocenie Sądu Odwoławczego Sąd I Instancji w sposób prawidłowy zebrał i ocenił ujawniony w toku rozprawy materiał dowodowy. Podnieść należy, że pozwana od samego początku, tj. od momentu wniesienia zarzutów konsekwentnie kwestionowała swoją odpowiedzialność z tytułu przedstawionego weksla wskazując, że spłaciła wszelkie zobowiązania wobec powoda. Na dowód swych twierdzeń przedstawiła zarówno zawarte umowy pożyczek jak również wyciągi z rachunku bankowego świadczące o dokonanej spłacie zaciągniętych pożyczek na rzecz powoda.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych przez apelującego to wskazać należy, że zgodnie z brzmieniem art. 10 Prawa wekslowego jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba, że posiadacz nabył weksel w złej woli albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Na gruncie przedmiotowej sprawy wskazać należy, że poza sporem pozostaje fakt, że pozwana J. Ś. jest wystawcą rzeczowego weksla in blanco oraz, że został on wydany powodowi jako remitentowi, a zatem na jego rzecz jako pierwszego właściciela. Poza sporem w doktrynie pozostaje fakt, że jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel (remitent), wówczas wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem, zaś dłużnik może mu przeciwstawić także zarzuty subiektywne wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. W takim wypadku złagodzeniu ulega abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego (tak również w Komentarzu do Prawa wekslowego pod redakcją Adama Szpunara zamieszczonego w Systemie Informacji Prawnej Lex). Stanowisko to znajduje również potwierdzenie chociażby w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 08 października 2015 roku Sygn. akt IV Ca 505/15 (opublikowany w systemie Lex): „Możliwość powoływania się obok zarzutów formalnych dotyczących treści weksla na zarzuty osobiste wynikające ze stosunku podstawowego będącego przyczyną prawną zobowiązania wekslowego, dotyczy zasadniczo jedynie sporu pomiędzy wystawcą weksla własnego in blanco a remitentem”. Słusznie zatem przyjął Sąd Rejonowy możliwość podniesienia przez pozwaną względem powoda zarzutów ze stosunku podstawowego, albowiem spór niniejszy toczy się pomiędzy wystawcą weksla niezupełnego a remitentem. Pozwana podniosła zarzut spełnienia świadczenia i na poparcie swego twierdzenia przedstawiła kolejne zawierane umowy wraz z dowodami spełnienia świadczenia nimi objętymi. Zgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym, weksel in blanco, którego wystawcą jest pozwana, mógł zostać uzupełniony jedynie wówczas, gdyby jego wystawca nie wywiązał się z zawartego pomiędzy stronami porozumienia. Analiza porozumienia wekslowego prowadzi do uznania, że po stronie pozwanej leżał obowiązek spełnienia świadczenia określonego umową pożyczki wraz z należnymi odsetkami i pozwana w ocenie Sądu Okręgowego udowodniła, że z tego obowiązku się wywiązała. Tym samym powód nie miał podstaw do wypełniania weksla. Skutecznie zaś podniesiony zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem nie

powoduje rzecz oczywista nieważności samego weksla, jednakże ogranicza lub modyfikuje zobowiązanie wekslowe. W tym przypadku skoro świadczenie zostało spełnione w całości – powództwo musiało ulec oddaleniu, co zasadnie Sąd I Instancji uczynił.

Wskazać również należy, że Sąd Rejonowy zasadnie wskazał, że pozwany w toku procesu nie przedstawił żadnego dowodu z którego wynikałoby, że pozwana została wezwana do zapłaty po uzupełnieniu weksla ani też nie wskazał zasadności kwoty o jaką weksel został uzupełniony. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu I Instancji jakoby powód w tym zakresie działał w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego dochodząc na podstawie weksla kwoty mu de facto nienależnej. Wpisanie do weksla kwoty 69.800 złotych było sprzeczne z zawartym porozumieniem wekslowym, a zatem doprowadziło do utraty praw wekslowych.

Na koniec wskazać należy, że zupełnie niezrozumiałe i nie adekwatne do stanu sprawy zdaje się podniesienie naruszenia art. 795 §2 kpc, albowiem kwestia ta była przedmiotem rozstrzygnięcia jedynie wobec klauzuli wykonalności nadanej w zakresie kosztów sądowych, co wynika jednoznacznie z treści postanowienia z dnia 19 grudnia 2013 roku (k. 93). Kwestia ta nie była zaś rozstrzygana w niniejszym procesie w stosunku do samego roszczenia głównego.

O kosztach sądowych Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powód jest stroną, która przegrała proces, albowiem jego żądania w żadnym zakresie nie zostały uwzględnione. W tym stanie rzeczy należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanej zwrot kosztów procesu, na które to koszty składa się zwrot kosztów wynagrodzenia pełnomocnika oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika została ustalona w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie w brzmieniu sprzed nowelizacji, która nastąpiła z dniem 01 stycznia 2016 roku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Mariusz Jabłoński Piotr Niezgodzki Julita Wyrębiak-Romero

ZARZĄDZENIE

(...)

Julita Wyrębiak - Romero